

Paimtas Nikolajevas ir Sortavalala

Visu frontu vyksta nauji vokiečių puolimai, kurie jau vėl privadė prie tolimesnių sovietų kariuomenės dalij apsupimo ir sumušimo

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. VIII. 16. DNB Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Visame Rytų fronte karo veiksmų toliau vyksta planingai ir sėkmingsai.

Prie Anglijos pakraščių kovos lektuvai dienos metu nuskandino 2 prekybos laivus, bendros 7.500 tonų talpos, ir prie Farerų salų sužalojo vieną didelį prekybos laivą. Prie Cambridge sunkaus kalibro bombomis buvo apmėtytos karinio ūkio įmonės. Vienas sargybinis laivas Kanale numušė vieną britų naikintuvą. Paskutinių naktį oro pajėgos prie britų rytinių pakraščių sunaikino vieną prekybos laivą, 2.000 tonų talpos, ir puolė īvairius uostus ir karinius įrengimus salos rytinėje dalyje.

Šiaurinėje Afrikoje vokiečių smingamieji lektuvai sėkmingsai bombardavo britų laivus Tobruko uoste, zenitinės artilerijos pozicijas, karinių medžiagų sandelių ir priešo sunkvežimių telkinius.

Nedidelis skaičius sovietų bombošių paskutinių naktį mėgino pulti Reicho šiaurės ir šiaurės rytų teritorija. Puolimai neturėjo vaisių.

IS VYRIAUSIOSIOS FIURERIO BŪSTINES. VIII. 17. DNB. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Pietų Ukrainoje vokiečių kariuomenė, bendradarbiaudama su Vengrijos kariuomenės daliniais, pačiame svarbu pramonės didžiųjų Nikalajevą, kuris buvo ir sovietų laivyno atramos punktas. Nepaliuojamo persekiojimo spaudžiamas sumuštas priesas i rytus nuo Bugo vis daugiau payra. Karo medžiagų grobijo ir i nelaisvę paimtujų skaičius nuolat didėja. Kitose Rytų fronto dalyse karo veiksmai vyksta sėkmingsai.

Kovoje prieš Didžiąją Britaniją lektuvai sėkmingsai puolė dienos metu ginklavimosi įmones šiaurės Skotijoje. Pereitą naktį kovos lektuvai paskandino prie Anglijos rytų krantų du prekinius laivus bendro 5.000 brt. ir numetė bombų į kitus tris didesnius prekinius laivus. Toliau buvo bombarduota keli aerodromai ir uostų įrengimai salos rytuose.

Vakar diena britų lektuvams bandžius pulti Lamanšo krantus, britai neteko 15 lektuvų.

Britų bombonešiai pereitą naktį numetė nedideli sprogdinamujų ir padegamujų bombų vakarų Vokiečių srityse. Karo ūkio ar kariuomenės įrengimams žalos nepadaugėta. Naktiniai lektuvai naikintuvai ir zenitinė artilerija numušė 11 britų lektuvų.

BERLIN. DNB. Papildomai prie rugpiūčio 16 d. kariuomenės pranešimo DNB iš karinių sluoksnių patiria:

Ir ši savaitė vėl baigesi visiškais vokiečių laimėjimais, kurių svarbiausias punktas yra Vakarų Ukrainoje. Prasimušimas prie Juodosios jūros kranto ir sovietų pietinės armijos išmušimas, t. y. ištūmimas iš Dniepro kilpos yra toli siekiančios reikšmės įvykiai. Vokiečių sajungininkų kariuomenės, vykdymas tas operacijas,

šią savaitę vėl nužygiau pirmyn lygiav 300 km.

Jau nekalbant apie tai, kad ir dižiosios Sovietų Sąjungos pramonės srities Doneco baseine ateitis yra pavojuje, bolševikai jau šiandien neteko didžiosios savo Juodosios jūros pozicijų dalies. Kituose frontuose taip pat vyksta nauji vokiečių puolimai, kurie

iš dalies jau vėl privadė prie tolimesnių sovietų kariuomenės dalij apsupimo ir sumušimo.

Zinoma, tie puolimai yra apsunkinami nepaprastu žemės paviršiaus kliūčiu ir susirūptu sovietų gynybos įrengimų, kuriuos tenka pralaužti žingsnis po žingsnio. Šiaurės Estijos išvalymas praėjusia savaitė buvo toliau varomas, taip kad lig šiol i rytus ir į vakarus nuo Peipaus ežero veikė vokiečių junginiai jau yra arti savo betarpisko susijungimo.

Suomių fronte suomių ir vokiečių kariuomenės dalij puolimais, nežiūrint dideliu žemės paviršiaus sunkumui ir atkaklūs priešo spyrimosi, žingsnis po žingsnio buvo

atkovota daugiau erdvės. Vokiečių ir suomių kariuomenė šiame fronte ištikimoje ginklų brolybėje nesulaikomai iš bolševikų atima žemę, kurią jie 1940 m. kovo mėnesį buvo neteisėtai pasisavinė. Vokiečių oro pajėgos, kurios diena iš dienos sėkmingai puolė tiek pati sovietų frontą, tiek ir svarbius susiekimo kelius bei geležinkelius užfrontėje, lig šiol visame Rytų fronte, išskaitant ir suomių karo srity, nuo birželio 22 d. sunaikino milžinišką sovietų lėktuvų — 10.000 lėktuvų skaičių. Tokių neapsakomų medžiaginių nuostolių ir tolimiausioje ateityje sovietai nebeįstengs išlyginti.

Visi naujieji anglų oro pajėgų puolimai, kuriais buvo norima pa-

lengvinti sovietų padėti, susmuko priešlektuvinės gynybos ugnyje, tuo tarpu kai iš kitos pusės vokiečių oro pajėgos savo nepaliuojamomis naikinimo kovomis prieš britų aprūpinimo laivus

viens praėjusių savaitę nuskanino daugiau kaip 93.000 tonų talpos britų laivų.

Tuo būdu kartu su vokiečių greitų valčių sunaikinimis 10.000 tonų, praėjusių savaitę vokiečių ginklų veiksmais britai vėl neteko daugiau kaip 100.000 brutto registruotų tonų talpos laivų.

HELSINKIS. DNB. Oficialiai pranešama, kad naktį į šeštadienį mūsų kariuomenė

po smarkaus mūšio patėmė Sortavalą.

Iš informuotų šaltinių papildomai pranešama, kad rugpiūčio 15 d. vakare iš Sortavalos miesto, šiaurinėje Ladogos ežero krante, pasitraukė paskutinieji bolševikai, kurie buvo iškase miesto viduryje ir čia labai atkakliai priešinosi. Miestas, kuris per 1939—1940 metų žiemos karą buvo smarkiai nukentėjęs, ši kartą nežymiai nukentėjo, nes suomių miestui paimti daugiausia panaudojo pėstininkų pajegas.

HELSINKIS. VIII. 17. DNB. Didžiausias šio karo bėgyje įvykis Suomijos spaudai yra senojo Suomijos miesto Sortavalos (iš šiaurės rytus nuo Ladogos ežero) paėmimas. Suomijos spauda didelėmis antraštemis praneša taip pat ir apie Lahdenpohjos ir Jaakkimos paėmimą. Oficialioji suomių žinių agentūra praneša, kad daugelyje vietų, ypatingai Sartovalos apylinkėse, buvo paimta daug sovietų išsistiprinimų. Visur parkuose sovietų buvo pastatyti bunkeriai. Suomių artilerija galėjo Sortavarą paimti pirmiau jis sunaikinus, tačiau buvo norėta ši gražuji miestą prie Ladogos ežero nuo išgriovimo apsaugoti. Išvalius īvairose miesto apylinkėse apsuptas priešo dalis, apsupimo ratas pasidarė toks siauras, kad suomių kariuomenės daliniai galėjo išbrauti į miesto priemiesčius. Jau rugpiūčio 14 d. bolševikų kariuomenės dalinių vadai paliko savo dalinius ir iš miesto pabėgo. Jie pabėgo naktį pasinaudodami prie kranto esančiais laiveliais.

Antras Anglijos ir Sovietų s-gos demaršas Iranui

AMSTERDAMAS. VIII. 17. DNB. Reuteris praneša, kad britų ir Sovietų Sąjungos vyriausybės vėl padarė demaršą Irano vyriausybei.

PASIRASYTA ANGLIŲ SOVIETŲ PREKYBOS SUTARTIS

AMSTERDAMAS. VIII-18. DNB. Reuterio žiniomis iš Maskvos, ten pasirašyta anglų sovietų prekybos sutartis.

MASKVAI NEBUVO PASIULYTA PRISIJUNGTI PRIE ROOSEVELTO — CHURCHILLIO PAREIŠKIMO

NEW YORKAS. VIII-18. DNB. Prezidentas Rooseveltas per spaudos konferenciją savo į achtąje „Potomac“ Rocklande (Maine) dar pareiškė, kad Sovietų Sąjunga nebubo prašoma prisijungti prie bendo Churchillio ir Roosevelto pareiškimo. Tai nebubo pasiūlyta nė iš vienos pusės.

Bekanntmachung

Skelbimas

Hierdurch gebe ich bekannt, dass ich folgende Herren als meine Berater mit der Bezeichnung kommissarischer Generalrat bestimmt habe:

1. Erster Generalrat und Generalrat fuer die Innere Verwaltung:

GENERAL PETRAS KUBILIŪNAS

Duonelaičio g. 32 Fernruf: 27 333, Gedimino g. 29, FR 27 284

2. Generalrat fuer Wirtschaft

PROF. VLADAS JURGUTIS

Laisvės al. 70 Fernruf: 23 177 (Industrie)

Laisvės al. 38 Fernruf: 25 681 (Handel)

3. Generalrat fuer die Finanzverwaltung

JONAS MATULIONIS

Duonelaičio g. 40 Fernruf: 21 231

4. Generalrat fuer Landwirtschaft

PROF. BALYS VITKUS

Kęstučio g. 15,15 Fernruf: 20 700

5. Generalrat fuer das Bildungswesen:

DR. PRANAS GERMANTAS

Laisvės al. 70 Fernruf: 24 730

6. Generalrat fuer die Justiz:

MEČISLOVAS MACKEVICIUS

L. Sapiehos g. 3 Fernruf: 23 472

7. Generalrat fuer Verkehr:

KAZYS GERMANAS

Laisvės al. 74 Fernruf: 23 302

8. Generalrat fuer Arbeits-und Sozialfragen:

DR. JONAS PAUKŠTYS

Gedimino g. 40 Fernruf: 24 850

9. Generalrat fuer die Verwaltungskontrolle

MAJOR STASYS PUODŽIUS

Putvinskio g. 27 Fernruf: 20 550

Gleichzeitig habe ich die Buergermeister von Kauen und Wilna zu kommissarischen Gebietsräten und Beratern der Stadtkommissare bestimmt.

DR. VON RENTELN
Generalkommissar in Kauen

Pranešu, kad aš esu šiuos asmenis paskyręs savo patarejais komisariniai generalinių tarėjų titulais:

1. Pirmuoju generaliniu tarėju ir generaliniu tarėju vidaus reikalams

GENEROLĄ PETRĄ KUBILIŪNĄ,

Duonelaičio g. 32 telef. 27 333, Gedimino g. 29 telef. 27 284

2. Generaliniu tarėju krašto ūkiui

PROFESORIŲ VLADAJ JURGUTI,

Laisvės al. 70 telef. 23 177 (Pramonė)

Laisvės al. 38 telef. 25 681 (Prekyba)

3. Generaliniu tarėju finansams

JONĄ MATULIONI,

Duonelaičio g. 40 telef. 21 231

4. Generaliniu tarėju žemės ūkiui

PROFESORIŲ BALIŲ VITKŲ,

Kęstučio g. 15/15 telef. 20 700

5. Generaliniu tarėju švietimui

DR. PRANĄ GERMANĄ,

Laisvės al. 70 telef. 24 730

6. Generaliniu tarėju teisingumui

MEČISLOVĄ MACKEVICIŪ,

L. Sapiehos g. 3 telef. 23 472

7. Generaliniu tarėju susisiekimui

KAZĮ GERMANĄ,

Laisvės al. 74 telef. 23 302

8. Generaliniu tarėju darbo ir socialinei apsaugai

DR. JONĄ PAUKŠTĮ,

Gedimino g. 40 telef. 24 850

9. Generaliniu tarėju administracinei kontrolei

MAJORĄ STASIŲ PUODŽIŪ,

Putvinskio g. 27 telef. 20 550

Kartu aš esu Kauno ir Vilniaus miesto burmistrus paskyręs komisariniais apygardų tarėjais ir miestų komisarų patarejais.

DR. VON RENTELN
Generalkomisaras Kaune

Jei Japonija mėgintų sutrukdyti J. A. V. karo medžiagos tiekimą sovietams, Anglija ir J. A. V. žada imtis griežtų priemonių

NEW YORKAS. DNB. Rytiniai laikraščia

Rooseveltas ir Churchillis nori pasaulį padalinti plutokratams ir bolševikams

Kaip apie tai rašo vokiečių spauda

BERLIN. DNB. „Deutsche Diplomatischen Politischen Korrespondenz“ nurodo Churchillio ir Roosevelto pasaulio pagerinimo programoje pažymėtinu tai, kad

jame visai nekalbama apie Soviety Sajungos vaidmenį ateityje. Matomai, buvo gedi namasi bolševikiškus sėbrus pavadinti „puikiojo naujos santvarkos plano“ bendradarbiais.

Tačiau, sako „Korrespondenz“, tai, kad ji nėra išvardinta, jokiu būdu dar nereškia, jog šis klausimas nebūtų buvęs svarstomas.

Ta rodó Roosevelt ir Churchillio Stalinui pasiūstas raštas,

sūlės sukiesti Maskvoje konferencija, kuri nustatytu glaudu bendradarbiavimą, iki „busianti pasiekta pergalę“. „Korrespondenz“ sako, kad po to, kai tame rašte Sovietų Sajunga puikiai pasiruošusi užpuolimui, aptariama kaip išprovočiuoti, Hullis jau ją skiria „civilizuotų tautų“ eilę. Šiuo bolševikai kvalifikuojami aktyviai suplanuotosios saugumo sistemos bendradarbiais, tuo tarpu karo ministeris Stimsonas Vokietija, Italija ir Japonija vadina užpuolančiomis tautomis. Toliau „Korrespondenz“ rašo:

„Kiekvienas, kuris Sovietų Sajungą turėti tiesioginėje ar netiesioginėje kaimynystėje, žino, kieno malonėn jis patektų, jei nors ir šiek tiek būtų įgyvendinta „žmonijai palanki“ Churchillio ir Roosevelto programa.

O, kaip New Yorko spauda paduodanti iš Londono, Sovietų Sajungą norima padaryti Europos žemyno „policininku“ ir su ja sudaryti sutartį dėl būsiančio itakos sferų paskirstymo. Be abejos, ne mažiausiai dalis šios itakos tektų anglų saksams.

Dar vos prieš kelias dienas Reuteris Sovietų Sajungai priminė, kad ši remiantis savo 1921 m. sudaryta su Persija sutartimi turinti galimybę kiekvieni laiku užpulti Iraną, jei pastebėsianti, kad jo grasoma.

Nuolatiniai melagangi tvirtinimai apie tariamąjį vokiečių aktyvumą Irane turi tikslą sugestivią Sovietų Sajungai siam tikslui padėti.

Churchillis ir Rooseveltas neturi jokių abejojimų dėl to, kad bevykdant naujajį itakų padalinimo

planą, bolševizmui reikėtu pavesti naujų sričių. „Dabar jau žo pasaulis, taip užbaigia savo išvedžojimus „Korrespondenz“, kad

„pūkūs“ Churchillio Roosevelto planas paseiniui pagerinti savo pasekmę turėti pasaulio padalinimą plutokratams ir bolševikams.

Iš vienos pusės tautos būtų parvergtos politinės ir ūkinės šių dviejų galybių tiranijos, galybių, kurios negalinčios nusilepti savo imperijinės troškimų. Iš kitos pusės jos atsidurtų į šiandien su bolševizmu susijungusiu anglosaksų valstybių sudaromą pavoju savo tautinei ir kultūrinei egzistencijai.

Šio pavojaus žinojimas ir paisyrimas jį pasitiki visų jų turimų priemonių jėga yra geriausias laidas tam, kad še prasiskaltelėski planai būtų sunaikinti“.

TAIP MAŽDAUG ROOSEVELTAS, SUSITIKES CHURCHILLIJA, TELEGRAFAVĖS VASINGTONUI

PARYŽIUS. DNB. Dėl Roosevelto ir Churchillio pasitarimo Atlanto vandenyne pasekmė yra ta, kad Churchillis tikėjesis didelės sumos čekio, o Rooseveltas išsitraukės tik keletą smulkų monetų. Prancūzija dabar urinti kreipti dėmesį į gandus iš anapus vandenyno, kuriuose vis iškyla Dakaro vardas. Lalkraštis randama galimu, kad po Roosevelto ir Churchillio susitikimo amerikiečiai ir anglai pasikėsins į Senegalo sritį.

Komunistai Amerikoj kursto negrus

VAŠINGTONAS. DNB. Paskutiniam aštovų rūmų posėdyje demokratių atstovas Rankinas dėl padidėjusių seksualinių nusikaltimų Vašingtone kalina komunistų agitatorius. „New York Journal American“ žinomis, Rankinas pabrėžė, kad komunistai savo agitaciją susiprinda ypatingai negru tarpe Pietų Amerikos valstybėse. Jei baltoji moterys Vašingtone nebus apgingos kariu pagalba, tai bus prieta sunkių susidūrimų su juodaisiais. To paties laikraščio žinomis, respublikonų atstovas Woodrumas

konstatavo, kad nuo metų pradžios buvo užpulta ir nužudyta 19 moterys. Moterys ir vaikai Vašingtone jaučia nuolatinį terorą.

NEW YORKAS. DNB. Associated Press žinomis iš Dublino, buvė britų karo ministeris Hoare Belisha lankėsi pas Airijos ministrą pirmininką De Valera, su kuriu turėjo dviem valandų pasitarimą. Hoare Belisha pareiškė, kad pasikalbėjimas buvęs privataus pobūdžio.

rokai mane iškeikęs, émė plūsti tuos pačius prižiūrėtojus, kad jie nemoka stebeti, nes tokis kalendorius — tai ne vienos valandos darbas, jie turėjo pamatyti. Bet nieko nepešę, išmarėjo iš mano kameros į kitas.

Kitą dieną prižiūrėtojas, davęs man grindinėniam aštrū šepetį ir vandens kibirą, liepė išplauti ir užtrinti visas kameros sienas, kad neliktų jokios užrašų žymės. Pradžioj maniau, kad nieko nepadarysiu, tik sienos bus labai biaurios, bet kai ištryniau visą kambarį vienodai nuo apačios iki viršaus, kambarys pasidare tokis švarutis, baltas, lyg naujai kalkėmis išbaltintas. Kai išdžiūvo, mano kamera pasidare visiškai jauki, tik, gaila, jos jaukumu nebesapinaudojau: sausio 10 d. mane išvežė į kalėjimą Nr. 1.

KARCRERIS NR. 72

Sausio 10 d. prieš pietus atsidarė mano kameros durys; mane išvedė į koridorį, kur stovėjo stalas, ant stalo spintos stalčius su mano daiktais ir jų sarašu. Gražino man visus atimtus daiktus, išskyrus išpiaustytas sagas, pieštuką ir ats. karininko knygutę ir liepę pasirašyti. Dar apie pusvalandį laiko išstovėjau koridoriuje pastatytas veidu į sieną. Jie visada taip daro, kad netikėtai negautum pamatyti kito kalinio, arba kitas kad pamatę nepažintų. Stovėjau, kol sutvarkė, matyti, mano asmens bylą (kiekvienas kalinys pas juos turi dvi bylas: asmens ir kvotos). Paskui, išvedė į kiemą, pasodino mane į „Žaliajų Girelę“ — geležimis aptrauktą, žaliai nudažytą seną autobusą Kauko kalėjimo kaliniams vežioti. Tiesiai iš sau gumo kiemo važiavo Duonelaičio, Mickevičiaus

Žinios iš Rytų fronto

BERLYNAS. VIII. 16. DNB. Rugpiūčio 15 d. ir naktį į 16 d. sovietai nustojo 131 lėktuvą. Oro kovose buvo numušta 59 lėktuvai, o 72 buvo sunaikinti žemėje. Trys mūsų lėktuvai dingi. Novgorodo srityje vokiečių kovos lėktuvai bombomis ir lėktuvų ginklais sunaikino 9 sovietų tankus ir 245 sunkvežimius. Viename aerodrome Novgorodo srityje buvo sunaikinti 52 lėktuvai ir 20 numušta ore. Taip pat buvo padegti du sovietų balionai ir jie degdami nukrito ant žemės. Per tolimesnius puolimus šioje srityje vienoje vietoje buvo sunaikintos trys sovietų baterijos, o kitoje — 18 patrankų ir 21 kariuomenės transporto traukinys buvo sunaikinti. Sunkvežimiai lėktuvai daug kartų puolė besitraukiančias sovietų kariuomenės voras. Sprogdinamomis bombomis ir kulkosvaidžiais bolševikams buvo padaryta didelių nuostolių. Sunaikinti buvo bombarduotas ir vienas aerodromas. Cia buvo žemėje sunaikinta 10 lėktuvų ir 9 buvo numušti oro kovoje.

BERLYNAS. VIII. 16. DNB. Rugpiūčio 14 d. vokiečių kovos lėktuvai labai sunaikinti puolė Stalino kanalo didžiuosius šliūžus. Bombos pataikė į šliūžų pietinius ir šiaurinius vartus, kuriuos sunaikino. Dvi bombos sunaikino šliūžų pamatą. Toliau buvo padegtas vienas didelis sovietų garlaivis prie šliūžų vartų, kuris tuo nuskendo. Tuo būdu yra nuostrauta svarbi sovietų susisiekimo arterija, kuri ējo iš Baltijos jūros per Ladogos ir Onegos ežerus į Baltąją jūrą.

BERLYNAS. VIII. 17. DNB. Šeštadienį, kaip DNB patiria, vokiečių lėktuvai daugelį kartų sunaikinti puolė Odesos uosto srityje ir tris sovietų karo laivus. Jūros srityje prie Odesos, Vienas lengvasis šarvuotis čia buvo sunaikintas. Chersono ir Dniepropetrovsko srityse vokiečių lėktuvai apmėtė bombomis atgal bėgančius priešo kariuomenės dalius ir artileriją. Daugelyje vietu buvo sunaikinti puolamos geležinkelio stotys. Tose pat srityse oro kovose buvo numušta 12 priešo lėktuvų.

Rytų fronto šiaurės dalyje vokiečių kovos lėktuvai sunaikinti bombardavo geležinkelio srityje. Sunaikinti buvo puolami daugelis prekių traukiniai. Be to, puolimais iš oro buvo sunaikinti gurguolių telkiniai ir sunkvežimių kolonų.

BERLYNAS. VIII. 16. DNB. Pietų Ukrainoje rugpiūčio 15 d. puolantieji vokiečių junginiai apsupo dar vienoje vietoje stiprius bolševikų junginius. Kiek bolševikai čia turėjo nuostolių žmonėmis ir karinėmis medžiagomis, dar ne-

žinoma. Kitoje tos pat fronto dalių vietoje sovietų pajėgos vėl turėjo kruvinų nuostolių. Be to, buvo numušta 2.000 belaisvių ir 6 patrankos, 14 tankų, taip pat 4 pėstininkų patrankos.

HELSINKIS. VIII. 16. DNB. Apie karę veiksmus suomių fronto ruože į šiaurės rytus nuo Ladogos ežero oficialiai pranešama:

Siandien gautomis iš fronto žiniomis yra paimita Jaakkima ir Landenpohja. Dėl greito ir staigaus suomių prasiveržimo priešas neturėjo laiko padegti abejonių vietovių namų. Beveik visas Jaakkima ir Landenpohjos miestelis pateko į mūsų rankas nesužaloti. Tiktais Ladogos ežero pakraštyje buvusi medžio fabrika priešas spėjo sudenginti prieš pat suomių kariuomenės dalių atvykimą. Toliau iš gautų žinių matyti, kad mūsų kariuomenės dalys prasiveržė ligi Kiteenjokio rytinio kranto ir kruvinomis artimomis kautynėmis užėmė svarbias aukštumas srityje tarp Kiteenjokio ir kelio į Vannisenmaekio į Sortavallą. Priešas buvo priverstas savo kariuomenę nuo vakarinio Kiteenjokio kranto atitraukti, kadangi patojus, gresias perėjimui per upę prie Hoekselaeso kaimo, galėjo atkirsti keliai pasitraukti. Priešas padegė Ilmakosį. Bendrai, pastačiai šioje srityje visur liko nepaliestis. Taip pat geroje padėtyje liko javų laukai. Priešas šią srityje buvo smarkiai užminavęs. Jau pirmąjį puolimo dieną minėtoje srityje iškasta daugiau kaip 500 minų ir daugiau kaip 1000 kg sprogstamiosios medžiagos.

Kaip nugalėti Vokietiją?

TOKI KLAUSIMA SVARSTO AMERIKOS LAIKRASTIS

NEW YORKAS. DNB. Laikraštis „New York Daily News“ svarsto klausimą, kaip Amerika galėtų nugalėti Vokietiją, ir mano, kad neabejotinai Vokietija Europos žemynę tegal būti nugalėta tik jėgų persvaros. Angliai ir Amerika turinčios turėti dvigubai didžiai divizijų, kiek turi Vokietija. Tačiau ir tai nėra tikra, ar ir tada Vokietija būtų nugalėta.

Daug greičiau JAV kareiviai turėtų antrąjį Duenkircheną, negu laimėjimo žygį į Berlyną.

AMSTERDAMAS. DNB. Londono spauda praneša, kad Anglioje visi virai 44 metų amžiaus ipareigoti užsiregistravoti „tautinei tarnybai“.

gatvėmis ir įvežė į kalėjimo Nr. 1 kiemą. Iš čia nuvedė mane į kalėjimo kontorą ir uždarė kambarį prieš budinčių valdininkų kambarį. Tam kambaryje stovėjo tik vienas tuščias stalas, daugiau nieko. Cia išstovėjau vieniu vienas kolas tris valandas, niekieno netrukdomas ir tūrėdamas laiko mąstyti, kas bus toliau. „Matyt, — maščiau sau, — mano tardymas jau bus baigtas, labai gerai pavyko teisintis. Gal kalėjime būsiu uždarytas bendroj kameroj su mano gerais pažystamaisiais, nebus taip nuobodu, be to, turėsiems į kalėjimą iš laisvės...“ Po kiek laiko įėjau į kambarį du uniformuoti prižiūrėtojai ir pradėjo nuodugnį krata. Po kratos vyresniajam tų prižiūrėtojų turėjau atsakinėti į klausimus (vardas, tévo vardas ir t.t.): jis užpildė tam tikrą anketą. Beatsakinėdamas pamačiau atskleistoj mano asmens byloj lydraštį, kuriuo aš buvau atgabentas į Saugumo į kalėjimą Nr. 1, tokio turinio: „Kalėjimo viršininkui. Kalinį Joną, Jokūbo s., Petruitių uždaryti kameroj Nr. 72 ir laikyti griežtam režime iki atskiro mano paliepimo. Kvotos virš. Razauskas“. Dabar supratau, kad mano būvis nepagėjęs, tik dar nežinojau, kokia ta kamera Nr. 72. Vėl iš manęs atėmė visus daiktus, kurie draudžiamai kalėjimo kameroje laikyti, — net ir paltą buvo atėmę, bet paskui, kažin ką tylomis pasikalbėjė tarp savęs, paltą liepė apsilinkti ir skrybėlę užsidėti. Po to, rančas sudėjus užpakalyje, nuvarė mane prie kalėjimo didžiojo korpuso plačių geležinių durų, kurias atrakino prie jų pastatytas ginkluotas sargybinis lietuvis. Keliais laiptais pasikelus į aukštą, priėjome prie kitų geležinių durų, ant kurių parašyta „III ir IV skyrių“.

(B. d.)

Pulkininkas J. Petruiti

Kaiči jie mus sušaudė

7

Iš gydytojo ir K. pasikalbėjimo supratau, kad jis yra smarkiai sumuštas, tik nesupratau, kas jis sumušė. Iš prižiūrėtojų pusbalsių pasikalbėjimų koridoriu, atidžiai klausydamas prie durų, supratau, kad jis „yra juodai mėlynas ir labai sutinės, dar ir veidas jo pamėlynava“. Nuo tos dienos K. kameros kasdien lankė gydytojas iki sausio 10 d. Kas toliau darėsi — nebežinai, nes buvau perkeltas į kalėjimą Nr. 1: taip vadinosi Kauno SDK Mickevičiaus gatvėje. Būdamas kalėjime Nr. 1, labai aiškiai supratau, kas ir kaip K. sumušė.

Vieną naktį į mano kameras išibrovė kokie penki prižiūrėtojai ir vidaus kalėjimo viršininkas, eilinio NKVD kareivio uniforma, mažukas, bet labai „zajadlas“ ruselis. Jis įsakė man nusirengti nuogai ir, pastatęs kampe, liepė nejudėti. Jie visi griebesi krėsti: iškratė čiužinį, visus drabužius, batus, apžiūrėjo, kas yra už lango, ir visus kameros kampus. Nieko neradę, keikdami reikalavo, kad aš jems būtinai atiduočiau pieštuką. Tas ruselis, vadintinas kalėjimo viršininkas, jokiu būdu nenorėjo tikėti mano irodinėjimams, kad sieninis kamedorius 1941 metams ne mano darbas. Ge-

Vokiečių karo menas

Skaitydami vokiečių vyriausios būstinių pranešimus, pastebime, kad pranešimai labai dažnai nusako ateities faktus. Vieną dieną (rugpjūčio 8) pranešama, kad laimėtos Smolensko kautynės. Ten pralaužta 250 km pločio ir 150 km gylio baras. Tai padaryta po keturių savaicių apsupimo. Drauge su Smolensko kautynėmis laimėta 340 000 belaisvių, 3205 žarvuočiai, 3120 pabūklų. Kitą dieną pranešta, kad Estijoje pasiekta Suomijos pakraštys, kad ties Peipuso ežeru paimita daug belaisvių. Trečią dieną pranešama, kad Ukrainoje drauge su vengru sajungine karluomenė sunaikintos 25 prieš divizijos. Kitomis dienomis tenka skaityti panašų pranešimą, o šiomis dienomis pranešta, kad paimtas Krivoj Rog, Tarybų Sajungos rūdos centras. Drauge pranešama, kad pasiekta Juodoji jūra, kad apsupta Odesa, kad paimtas Nikolaevas. Kitaip tariant, Vakaru Ukraina atsidūrė vokiečių karvedžių rankose.

Visa tai tempo atžvilgiu atrodo tiesiog kaip kino filmoj, nes vienas veiksmas seka kitą. Savaimė pajuntame Tarybų Sajungos dramą. Kyla klausimas, kame glūdi vokiečių spartos paslaptis. Stebėjome vokiečių kariuomenę atskakys labai paprastai: vokiečių karo mene. Už tai kalba patys faktai. Mes bent neturime su kuo palyginti vokiečių karo meno. Tai, tur būt, todėl, kad vokiečių karo menas pirmauja Europos žemynje ir, gal būt, visame pasaulyje. Trys pagrindiniai žygiai jau laimėti: karo žygis į Lenkiją, vėliau kova Vakaruose, nepaisant pasitikėjimo Maginot linija, ir nesenai žalbo žygis Pietuose, neminint žalbo žygio per Libijos dykumą. Cia visur laimėta meniskai, t. y. per trumpą laiką ir labai aiškią.

Negalėdami vokiečių karo meno su kuo lyginti, galime tik priimti to meno istorines gaires. Vokiečių karo menas prasidėja nuo didžiojo kunigaikščio von Brandenburg, jo vaikaičio karaliaus Friedrich Wilhelm I ir jo provalkiačio Friedrich Didžiojo, kai Prūsų karliuomenė buvo išteigta. Vėliau vokiečių karo meno mintis reiškiasi ne vien atskirais karo žygiais, bet taip pat ir karo logika, nes kiekvienas žygis arba karas reikalauja savo plano. Cia žinome garsus vokiečių karvedžių Moltke (Senajį), kuris, be savo karo žygį ir karo studijų, buvo ir nepaprastas filologas, nes praktiškai mokėjo septynetą kalbą, tame skaičiuje ir turku.

Ar maža kas girdėjo apie vokiečių karo filosofą Clausewitz, kuris pasakė, kad Dievas visados yra stipriju batalionu pusėje? Tai, be abejo, yra graži metafora, palyginimas, tačiau labai teisingas. Clausewitz ir šiandien gali būti rekomenduojamas pasiskaityti.

Didžiojo karo išvakarėse pasireiškė grafas von Schlieffen, Didžiojo karo žygijų plano autorius. Pagrindinė mintis buvo dešiniuoju sparnu sutelkti smūgi prieš Prancūziją. Didžiojo karo metu, kai žinome, tai nebuvu pasiekta. Tačiau tai buvo ne grafo Schlieffen plano kaltė, bet tam tikros jėgų paskirstymo technikos.

Nors Didysis karas vokiečiams buvo nepalankus, tačiau vokiečių karo menas nemažai stebino paauj. Drauge stebino pasauli ir dvi karo meno figūros — Hindenburgas ir Ludendorfas. Abu vienas ką papildė, abu laimėjo Tannenbergio kautynes, abu atlaikė vakaru antpuolius, abu nužygiavo į Rygos ir tik dėl per daug skirtingo jėgų santykio turėjo nusileisti. Tačiau karo meno atžvilgiu vokiečiai laimėjo ir Didžių kara.

Naujieji laikai vokiečių karo menui dave naujų karvedžių. Jau po Didžiojo karo ir senieji karo dievai kalbėjo apie naujas karo formas, apie totalinį karą, t. y. apie tokį kara, kur valstybė su visa tauta, su visais ištekliais, su modernia karo technika, pagaliau su savo karo menu arba karo doktrina užsiangažuoja laimėti kara. Cia ne galime išnagrinėti visų totalinio karo būdų, tačiau galime priminti

UKRAINIEČIŲ KOVA SU BOLŠEVIZMU

Sovietų Sajungos politinio gyvenimo siebėtojas negali nepastebėti, kad tarp Sovietų Sajungos pastaruju metu vidaus politikos reiškiniu ukrainiečių klausimas buvo traktuojamas tokiu būdu, kad aiškiai matyti didelė šio klausimo reikšmė visam Sovietų Sajungos politiniams plėtojimui. Daugiau kaip dviem dešimčių metų Sovietų valstybės egzistavime šiuo atžvilgiu galima išskirti du laikotarpis. Pirmasis laikotarpis prasidėja 1920 metais, kai sovietų rusų daliniai užėmė Ukrainą, ir tėsiasi ligu 1933 metu.

Šiuo laikotarpiu su maskvine centralizacija ir komunizmu ukrainiečiai kovojo išvairiausiai būdais. Ligu 1924 metu tėsėsi nesiliaujančių didelių kruvinių sukilmų, kliudė normalią sovietinio aparato organizaciją Ukrainoje. Dėl tos priežasties rusai buvo priversti tik svarbiausiai strateginių ir ūkininkų krašto vietoviu, kaip Lygai ir geležinkelio valdymu. Ir tiki tada, kai buvo atsiusti didesni Sovietų armijos daliniai ir daug Ukrainos miestų ir kaimų buvo sugriauta ir sunaikinta, sovietų valdžia galėjo ivesti krašte štokiai tokiai ramybė ir laiduoti politinį bei ūkinį Ukrainos naudojimą. Tačiau ir sukilmus numalšinus ukrainiečių nacionalinės jėgos prisitaikė prie naujų sąlygu ir tėsė kova kitokiais būdais. Ukrainos komunistų partijoje susidare stiprių opozicijos grupė, kuri ukrainiečių nacionalinis siekimas vis stipriau kėlė. Toji opozicinė grupė buvo užėmusi išvairiausią tarnybą ir vietų partijos ir valdžios aparate ir naudojosi tuo, kad Maskvos valdovai buvo per daug užsiėmė Stalino ir Trockio ginčais. Taip tie ukrainiečiai opozicininkai netrukus pasiekė to, kad visi mokyklų reikalai, partinis propagandos aparatus, išvairiausios valdžios vietas, didžiosios ūkinės organizacijos, geležinkeliai, net daug karo mokyklų atsidūrė ju itakoje. Ižymiaus šios srovės veikėjai buvo Aleksandras Šumskis ir Nikolajus Skrypnikas, žinomas kaip vienas iš 1923 metų sovietų federacijos kūrėju, sovietinėje Ukrainos vyriausybėje buvęs švietimo liudėjus komisaro ir kitose pareigose.

Šumskis jau 1929 m. buvo ypatingo Kominterno tribunolo teisiamas ir pareikalautas savo nacionalinė veikla viešai pasmerkti. Jis atsisako tai padaryti ir todėl buvo kalėjime sušaudytas. Skrypnikas 1933 m. buvo išsauktas į Maskvą ir dėl džiojo komunistų partijos šaudymo metu taip pat

pareikalautas pasmerkti savo veiklą, kaip kenksmingą Sovietų tautų vienybei. Po to Skrypnikas Maskvoje nusūžė, P. Lubčenka, veikė ilgiasiai ir išvairiausiai nežinomas būda jam pavyko išbūti Sovietinės Ukrainos ministerio pirmininko (Ukrainos Komisarų Tarybos pirmininko) vietoje ir tėsti savo pirmataku veiklą Ukrainos autonomijai plėsti. Lubčenkos kaltė buvo irodyta tik 1937 m., ir, kaip Maskva oficialiai paskelbė, po to jis nusūžė. Kitomis žiūromis, jis buvo Kijeve savo valdiniam kabinete nušautas.

Šiuo laikotarpiu Ukrainoje veikė išvairios slaptos grynas nacionalistinės organizacijos. 1933 m., Skrypnikui nusūžėdžius, Maskvos vyriausybė tarėsi Ukrainoje esanti padėties viešpats. Tačiau ukrainiečių tautinės jėgos, derindamosios prie naujų sąlygu, vėl buvo pakeitusios kovos būdus.

Taip prasidėjo ukrainiečių kovos su Sovietų Sajungos antrasis laikotarpis. Tautiniai ukrainiečių veikėjai išsitiko, kad, užsienio politinė padėtis nekintant, Ukrainos išvadavimas galimas tik susidariusi su kova rusų opozicinių grupių, veikiančių Maskvoje ir Leningrade. Tuo būdu tarp veikiančių ukrainiečių sambūrių ir rusų opozicinių grupių, užsimenzgė tamprūs ryšiai. Tos koordinacijos iniciatoriai — rusai. Taip, pvz., žinomas Stalino priešininkas

Bucharinas užmezgė santykius su ukrainiečių kova nė kiek nesusilpnejo. Yra tikra, kad toji kova Ukrainoje yra tėsiama be pertraukos, nors europiečių stebėtojui daug tos kovos reiškiniai gali likti nepastebimi ar ne visai suprantami. Kiek Maskvos vyriausybė jau tri ukrainiečių klausimui ir kaip maža Kremliaus pasitiki ukrainiečių, rodo faktai: nuo vadinosios Ukrainos Komunistų Partijos įkūrimo (1918—1919 m. Maskvoje)

ne vienas ukrainietis nebuvo tos partijos pirmuoju sekretoriu.

Šias lemiantias pareigas éjo tik didrusiai ir žydai. Taip, pvz., Lazaras Kaganovičius, Stanislovas Kossioras (lenkas), Postiševas ir pagaliau Hruščovas. Taigi, vadovauti Ukrainos Komunistų Partijai Stalinas niekados nebuvo pavadės ukrainiečiu.

Tolimesnė ukrainiečių pažiūrų žymė yra ju karinės tradicijos, kurias jie ugdė ir sunkiausiai lenkus ar didrusi persekiojimo laikais. Narsūs didieji Kijevo kūnigaikščiai, traukę į didžius žygius Rytuose ir Pietuose, hetmonų ir kazokų vadų figūros ukrainiečių palankumą. Tas faktas geriausiai rodo, kiek ukrainiečių klausimas buvo svarbus visame Sovietu Sajungos gyvenime.

Iš tos trumpos apžvalgos, bent iš dalies galima padaryti išvada, kad, nepaisant išvairiausiu griežtu maskvinės valdžios priemonių

Naujoji Egipto vyriausybė prisistatė parlamentui

TUNISAS. VIII. 18. DNB. Naujoji Egipto vyriausybė rugpjūčio 14 dieną prisistatė parlamentui. Ministeris pirmininkas Sirpa Širpa pareiškė, kad naujoji vyriausybė tės ankstesnės vyriausybės politikos linija.

Vienas vafdistų atstovas pareiškė, jog naujasis ministerių kabinetas neatitinkas konstitucijos nuostatu, kadangi ministeris pirmininkas nepriklausys jokiai partijai. Vatanio partijos atstovas pareiškė, kad jo partija nebėriškia opoziciją sąjungos sutarciai su Anglija. Kitas vafdistų atstovas priklauso naujam ministerių kabinetui, kad jis nesas „nacionalinis“ ir kad jis neatstovauja krašto daugumai, tarp kitokio, ir patiem vafdistams. Tas pats atstovas reikalavo toliau, kad ministerių kabinetas išsaugotų Egip-

tą karo nepalėsta. Jis reikalavo taip pat, kad naujoji vyriausybė rūpintysi svarbiausiai Egito vienos iš laikotarpiai, būtent — medvilnės pardavimui. Vafdistų partijos atstovas pareiškė, kad paskutinioji vyriausybės krisė buvusi nepatenkinamo medvilnės klausimo išsprendimo iš britų medvilnės komisijos pusės pasekmė. Be to, vyriausybės krisė ivykuo nutrūkus deryboms dėl paskelbimo Kairos atviru miestu. Partija per savo atstovus pranašavo dar aštresnė vyriausybės krisę, jei šitie du esminiai klausimai nebūs tuoje sėkmignai išspręsti.

AMSTERDAMAS. DNB. Reuteris iš Singapūro praneša, kad, oficialiai žinomas, penktadienį i Malajus atvyko žymūs Australijos oro pajėgų susiprindimai.

Besondere Mitteilung der Zivilverwaltung

Zur Bekämpfung der Tollwut wird fuer den Generalbirk Kauen (Gebiet des frueheren Freistaates Litauen) folgende

tierseuchenpolizeiliche Anordnung erlassen:

1. Tollwutkranke oder — verdächtige Tiere sind sofort zu töten. Als tollwutverdächtig gelten auch alle Tiere, die mit tollwutkranken Hunden oder Katzen in Berührung gekommen sind.

2. Sind Menschen von einem tollwutkranken oder — verdächtigen Tier gebissen worden, soll die Toetung nach Moeglichkeit erst nach erfolgter tierärztlicher Untersuchung des betreffenden Tieres erfolgen. Das Tier ist in diesem Falle unter fester Ankettung in einem sicheren Behältnis einzusperren. War die Toetung vorher erfolgt, so ist die Tierleiche bis zur tierärztlichen Untersuchung sicher und vor Witterungseinflüssen geschützt aufzubewahren. Die Ortspolizei ist in beiden Fällen durchzuführen.

3. Zur Bekämpfung der Tollwut wird für den Generalbirk Kauen (Gebiet des frueheren Freistaates Litauen) folgende

die Hinzuziehung des Tierarztes zu veranlassen.

3. Saemtliche Hunde sind durch Ankettung oder Einsperrung festzulegen. Katzen sind einzusperren. Fuer Hunde, die sich im Besitze deutscher Beamter oder Wehrmachtsangehöriger befinden, ist das Fuehren der mit einem sicheren Maulkorb verschenen Munde an der Leine der Festlegung gleichzuzachten.

4. Alle Hunde oder Katzen, die entgegen dieser Anordnung frei umherlaufen, sind auf dem Lande abzuschiessen, in den Städten durch Beauftragte abzufangen und zu töten.

Ich weise gleichzeitig darauf hin, dass Menschen, die von tollwutkranken oder — verdächtigen Tieren gebissen worden sind, auf schnellstem Wege in das Hygienische Institut in Kauen, Postamt 2 (nahe der Hauptpost) Fr. 20340 oder nach Wilna zu überführen sind.

Der Generalkomissar
gez. Dr. von RENTELN

Ypatingas civilinės valdžios pranešimas

Kovai su pasiutimo liga generaline Kauno sriciai (buvisios Lietuvos respublikos teritorijai) skelbiamas šis

policinės išakymas kovai su gyvulų epidemijomis:

1. Pasiutimo liga susirge ar itarti ta liga sergą gyvuliu turi būti tuo sunaikinti. Itariamais sergant pasiutimo liga laikomi ir visi tie gyvulai, kurie buvo susiję su pasiutimo liga sergančiais žūnimis ar katėmis.

2. Jei pasiutimo liga sergas ar ta liga sergant itartas gyvulys būtų ikandė žmunes, tai šis gyvulys, jei tik galima, turi būti užmuštas tik po to, kai jis bus veterinarijos gydytojo ištirtas. Tokiu atveju tas gyvulys turi būti stipriai prižiūrėtas ir uždarytas saujoje vietoje. Jei toks gyvulys būtų prieš tai užmuštas, tai to gyvulio kūnas turi būti saugiai laikomas, neleidžiant iji veikti oru atmainoms, kol ji ištirs veterinarijos gydytojas. Vienu ir kitu at-

veju apie tai turi būti tuo pranešta vietas policijos išstaigai. Ji turi pasirūpinti, kad būtu pakvistas veterinarijos gydytojas.

3. Visi šunys turi būti laikomi pririšti ar uždaryti. Šunys, kurie priklauso vokiečių valdininkams ar kariuomenės nariams, gali būti su saugiausiai antsnukiai vedami pririšti, kas turi būti laikoma lygiu žūnies laikymu pririštu.

4. Visi šunys ar katės, kurie, priešingai šiam išakymui, bėgios laisvi, kaime turi būti nušauti, o miestuose atitinkamų pareigūnų pagauti ir sunaikinti.

Aš tuo pat metu nurodau, kad žmonės, kuriuos iškėlė pasiutimo liga sergą ar itarti ta liga sergant gyvuliu, turi kuo greičiausiai būdu būti atvežti į Higienos institutą Kaune, Poškos g-vė 2 (netoli pašto), tel. 20340, ar į Vilnių.

Generalkomisaras
(pas.) Dr. von RENTELN

bent vieną, — kad čia taip pat reiškiasi karo menas, sukurtas pagal naujas aplinkybes.

Vokiečių kariuomenės aukščiausias vadas yra vokiečių tautos Fuereris Adolf Hitler. Neabejotina sprendžiamoji Flügerio įtaka visai karo eigai ir laimėjimams. Tačiau drauge reiškiasi ir vokiečių karvedžių asmenybės. Feldmaršallas von

Brauchitsch yra vokiečių sausumos kariuomenės vadas; reichsmaršallas Göring — oro laivyno vadas; didysis admirolas Dr. p. e. Raeder — jūrų laivyno vadas. Iš karo eigų galime suprasti, kad pirmasias wehrmachtas karvedys turi įtinkamų padėjėjų.

Pagaliau ir iš karo publicistikos duomenų matome, kad kiekvienas

karo žygis vokiečių karvedžių yra apgalvotas. Mes jau kartą susipažinome su dabartinio karo tempu santykje su Napoleono karo tempu daugiau kaip prieš šimtą metų. Taip pat su Rytų erdvės trejais vartais, pro kuriuos atidare sau kelią vokiečių kariuomenė. Pagaliau ir su begalinės rusų erdvės

pasaka, kuri yra išnagrinėta ūkiniu ir kariniu požiūriu. Visa tūlida, kad vokiečių karvedžiai iš anksto tai numato, kad vienai veiksmas seka kita, kad vienai laimėjimas paruošia kelią kitam laimėjimui, kad sumuštoji priešo gyvoji jėga nebepastoją kelią į bet kuria erdvę. Visa tai ir yra didysis vokiečių karo menas.